

SIPIES

WWW.KATARZYNA.KATOWICE.OPOKA.ORG.PL

MIESIĘCZNIK PARAFII ŚW. KATARZYNY W JASTRZĘBIU GÓRNYM

Geografia Biblijna

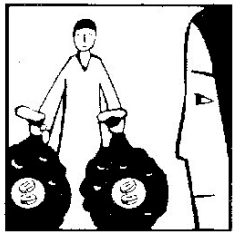

piesza pielgrzymka na Jasną Górę

Lecz Bóg rzekł do niego: "Głupcze, jeszcze tej nocy zażądają twojej duszy od ciebie; komu więc przypadnie to, coś przygotował?" Łk 12, 13-21

Na tym świecie nie jesteśmy właścicielami dóbr, lecz ich odbiorcami i strażnikami. Żyjemy w społeczności ludzkiej, która trwała przed nami i trwać będzie po naszej śmierci, dlatego mamy myśleć nie tylko o sobie, ale i o tych, którzy przyjdą po nas. Mamy zostawić im dziedzictwo dóbr tego świata, przyrody i jej bogactw, ale przede wszystkim

ma-
drości,

której nabywaliśmy przez całe nasze życie. Ta mądrość to właśnie owo bycie bogatym przed Bogiem, czyli poddanym Jego pro-

wadzeniu. To Bóg jest bowiem Panem wszystkiego i jedynie życie w tej prawdzie staje się dla nas wyzwalające. Tak naprawdę sami nie jesteśmy w stanie posiadać, gdyż nasza wędrówka na tej ziemi kiedyś się skończy i zostawimy tu nasze bogactwa i posiadłości. Nie weźmiemy ze sobą niczego, dlatego właśnie nasze posiadanie jest tak naprawdę tylko pewną dzierżawą. Jedyne, co „pójdzie z nami” w wieczność, to nasza relacja z Trójjedynym Bogiem oraz dobre uczynki, tak często spełniane w ukryciu, w domowym zaciszu, pośród zwykłych, codziennych obowiązków.

XVIII NIEDZIELA ZWYKŁA

4 sierpnia 2019 r.

A wy bądźcie podobni do ludzi, oczekujących swego pana, kiedy z uczty weselnej powróci, aby mu zaraz otworzyć, gdy nadejdzie i zakolacze. Szczęśliwi owi słudzy, których pan zastanie czuwających, gdy nadejdzie. Zaprawdę, powiadam wam: Przepasze się i każe im zasiąść do stołu, a obchodząc będzie im usługiwał. Łk 12, 32 – 48

Chyba Pan Jezus myślał o ludziach w podszłym wieku, o tych, co czekają wieczorem. Starsi ludzie narzekają na zdrowie, obawiają

XIX NIEDZIELA ZWYKŁA

11 sierpnia 2019 r.

się, że życie zmarnowali. Kto z nich Pan Jezusa z płonąca pochodnią, to znaczy z radością. Niech nam się nie wydaje, że czeka się długo. Wszystko, co się kończy, jest zawsze krótkie

Wtedy Maryja rzekła: Wielbi dusza moja Pana, i raduje się duch mój w Bogu. Moim Zbawcy. Bo wejrzał na uniżenie Służebnicy swojej. Oto bowiem błogosławić mnie będą odtąd wszystkie pokolenia. Łk 1, 39-56

Jezus mógł sam wejść do Nieba, a Maryja choć bez grzechu, musiała być do Nieba wzięta. To przypomina nam o tym, że człowiek nie może zasłużyć na Niebo, nie zdobędzie go o własnych siłach. Człowiek może tylko przyjąć dar Nieba od Boga. Dlatego do Nieba szybko biegną pokorni, ci którzy przyznają się do swoich słabości i nie koncentrują na tym ile już dla Pana Boga zrobili. Pozwolisz

Jezusowi by Cię zaniósł do Nieba jeśli stracisz siły?

UROCZYSTOŚĆ WNIEBOWZIĘCIA NMP

15 sierpnia 2019 r.

Czy będziesz się szamał i wołał ja sam, ja sam, może inni tak, ja nie potrzebuję pomocy...

Czy myślicie, że przyszedłem dać ziemi pokój? Nie, powiadam wam, lecz rozłam. Odtąd bowiem pięcioro będzie rozdwojonych w jednym domu: troje stanie przeciw dwójgu, a dwoje przeciw trojgu; ojciec przeciw synowi, a syn przeciw ojcu; matka przeciw córce, a córka przeciw matce; teściowa przeciw synowej, a synowa przeciw teściowej». Łk 12, 49 – 53

„Nie przynoszę pokoju, ale rozłam”. Jezus nie jest słodkim marzycielem z powieści Renana. Jest tym, któremu będą się przeciwstawiać. Dzieli ludzi w zdecydowany sposób: na tych, co żyją miłością, i tych, co żyją nienawiścią. Albo – albo. Jak często nie chcemy pogodzić się z takim podziałem. Wolimy dzielić ludzi na dobrych i złych, chociaż nie wiemy, kto jest

XX NIEDZIELA ZWYKŁA

18 sierpnia 2019 r.

n a p r a w d ę
dobry, a kto
n a p r a w d ę
zły. Nie żyjemy
duchem
Chrystusowej
Ewange-

lii, jeżeli nienawidzimy ludzi, których uważamy za złych. Bo źli są pewno lepsi, niż nam się wydaje. Przecież mogą się spotkać z łaską Bożą.

«Usiłujcie wejść przez ciasne drzwi; gdyż wielu, powiadam wam, będzie chciało wejść, a nie będą mogli. Skoro Pan domu wstanie i drzwi zamknie, wówczas stojąc na dworze, zaczniecie kołatać do drzwi i wołać: "Panie, otwórz nam!"; lecz On wam odpowie: "Nie wiem, skąd jesteście". Łk 13, 22 – 30

Usiłujcie wejść przez ciasną bramę - powiedział . Przez ciasną bramę nie przejdzie wielbłąd, słoń, pysz-

XXI NIEDZIELA ZWYKŁA

25 sierpnia 2019 r.

ny Goliat ani żaden nadęty olbrzym. Żeby przejść przez bramę, trzeba zrzucić pychę z serca, trzeba poczuć się małym, zależnym od Boga. Nie sobie zaufać, tylko łasce.

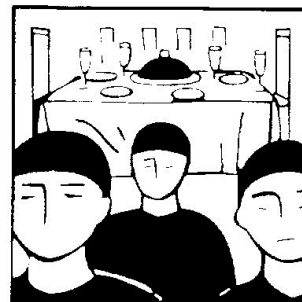
«Gdy wydajesz obiad albo wieczerzę, nie zapraszaj swoich przyjaciół ani braci, ani krewnych, ani zamożnych sąsiadów, aby cię i oni nawzajem nie zaprosili, i miałbyś odpłatę. Lecz kiedy urządzasz przyjęcie, zaprosz ubogich, ułomnych, chromych i niewidomych. A będziesz szczęśliwy, ponieważ nie mają czym tobie się odwdzięczyć; odpłatę bowiem otrzymasz przy zmartwychwstaniu sprawiedliwych». Łk 14, 1. 7 – 14

Kiedy urządzasz ucztę, zaprosz ubogich, ułomnych, chromych i niewidomych. Będziesz szczęśliwy, bo nie mają czym ci się odwdzięczyć. Jak to rozumieć? Tak często nie chcemy niczego przyjmować, bo uważamy, że nie w stanie się. Zrażeni niewdzięcznością ludzką, często nie chcemy dawać, bo jesteśmy przekonani, że nikt nam nie podziękuje. Czy trze-

XXII NIEDZIELA ZWYKŁA

1 września 2019 r.

ba tak przeliczać? Kto kocha, przyjmuje to co dostaje i daje nie żądając wdzięczności.

Miłość nie rachuje. Przecież wszystko otrzymujemy od Boga poprzez ludzi. A jeżeli cokolwiek dajemy, to z tego, co mamy od Boga.

Lipiec w naszej parafii

CHRZTY:

Filip Aleksander Goik
Eliza Kaja Kosior
Oliwier Marcin Kosior
Alan Damian Pajor

ZAPOWIEDZI PRZEDŚLUBNE:

Damian Folwarczny – Anna Królikowska
Marcin Gertruda – Wioletta Bochenek
Bartosz Kotowicz – Alicja Wojtak
Fabian Lechowicz – Patrycja Krasińska-
Lechowicz
Michał Sładkowski – Anna Menżyk
Sebastian Zemlik – Dominika Tutak

ŚLUBY:

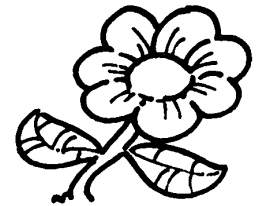
Adrian Jeż – Natalia Pachucka
Damian Maleska – Roksana Grabek
Daniel Michna – Katarzyna Muś
Jacek Matyjasik – Anna Desecka
Grzegorz Niemczak – Karolina Pospieszny
Damian Rosiński – Karolina Grabek
Marcin Twaróg – Ewa Stelmaszczyk

JUBILEUSZE MAŁŻEŃSKIE:

5 rocznica ślubu
Monika i Daniel Werner
20 rocznica ślubu
Katarzyna i Marcin Walczak
30 rocznica ślubu
Mirela i Grzegorz Ledwoń
Irena i Franciszek Stencel
35 rocznica ślubu
Bożena i Helmut Skiba
45 rocznica ślubu
Zofia i Jan Duda
Maria i Piotr Karwath
Halina i Kazimierz Walczyk

POGRZEBY:

Edward Dutkiewicz
Florian Górniak
Alfred Ledwoń
Stefan Szymik
Aniela Wowra

W drugim tygodniu wakacji wybraliśmy się z ks. Proboszczem, na parafialną pieszą pielgrzymkę na Jasną Górę. Podobnie, jak w ubiegłych latach, wędrowaliśmy szlakiem Orlich Gniazd—choć tym razem trochę inną trasą. Po drodze modliliśmy się Różańcem i Koronką i dużo śpiewaliśmy. Słuchaliśmy także audycji, prowadzonych przez uczestników pielgrzymki, którzy pozdrawiali różnorodnych mieszkańców wszechświata i okolic. Rano spotykaliśmy się na Eucharystii, a wieczorami na konferencjach dotyczących Mojżesza.

Poniedziałek przeżyliśmy pod znakiem skrajności - najpierw upał, później ulewna burza, a na koniec znowu gorący grill z kiełbaskami...

We wtorek ks. Proboszcz zaczął się wybierać na misje do Senegal, a co gorliwsi parafianie postanowili Mu w tym pomóc.

W środę i w czwartek udało nam się odwiedzić jaskinie i znaleźć nową drogę samochodową z Częstochowy do Olsztyna.

Na Jasną Górę dotarliśmy bez przeszkód, choć co niektórzy mieli nadzieję, że przed nami Licheń i nawet próbowali się co do tego upewnić u pań czekających na autobus.

A w ostatnią noc, znaleźli się tacy, którzy bawili się w łamanie regulaminu Domu Pielgrzyma...

W piątek uczestniczyliśmy we Mszy Św. w Kaplicy Cudownego Obrazu i odprawiliśmy na wałach Drogę

Krzyżową, a później wróciliśmy do Jastrzębia...

Dziękujemy tym, którzy nosili krzyż, tym, którzy prowadzili śpiewy, modlitwy i audycje, gitarzystom Karolinie i Pawłowi, a przede wszystkim księdzu Stefanowi, za konferencje, sprawowaną Eucharystię i liczne kursy samochodowe z naszymi bagażami...

Ala Kaczorowska

PIESZA PIELGRZYMKA NA JASNĄ GÓRĘ

Co czeka nas w sierpniu

- **4.08** – XVIII Niedziela Zwykła. Kolekta przeznaczona na Wydział Teologiczny UŚ.
- **5.08** – poniedziałek. Do sprzątnięcia kościoła zapraszamy parafian z ul. Opolskiej 22 po Mszy św. wieczornej.
- **6.08** – wtorek. Święto Przemienienia Pańskiego.
- **8.08** – czwartek. Wspomnienie św. Dominika, prezbitera.
- **9.08** – piątek. Święto św. Teresy Benedykty od Krzyża, dziewicy i męczennicy, patronki Europy. Do sprzątnięcia kościoła zapraszamy parafian z ul. ul. Opolskiej 22 po Mszy św. wieczornej.
- **10.08** - sobota. Święto św. Wawrzyńca, diakona i męczennika. Odwiedziny chorych od godz. 9.00
- **11.08** - XIX Niedziela Zwykła. Kolekta na renowację katowickiej Katedry.
- **12.08** – poniedziałek. Do sprzątnięcia kościoła zapraszamy parafian z ul. ul. Opolskiej 24 po Mszy św. wieczornej.
- **14.08** - środa. Wspomnienie św. Maksymiliana Marii Kolbego, prezbitera i męczennika 15.08 – czwartek. Uroczystość Wniebowzięcia NMP. Odpust parafialny ku czci NMP Porządek Mszy św. niedzielny. Suma Odpustowa o godz. 12.15.
- **16.08** - piątek. Do sprzątnięcia kościoła zapraszamy parafian z ul. Opolskiej 24 po Mszy św. wieczornej.
- **17.08** – sobota. Uroczystość św. Jacka, kapłana, głównego patrona archidiecezji i metropolii katowickiej. Nauka dla Rodziców i Rodziców chrzestnych o godz. 16.30 w Domu Parafialnym.
- **18.08** - XX Niedziela Zwykła. Stanowa pielgrzymka kobiet i dziewcząt do MB Piekarskiej. Chrzty o godz. 12.15. Kolekta na cele remontowe parafii.
- **19.08** - poniedziałek. Do sprzątnięcia kościoła zapraszamy parafian z ul. Wrocławskiej 1 po Mszy św. wieczornej.
- **20.08** - wtorek. Wspomnienie św. Bernarda opata i doktora Kościoła.
- **21.08** – środa. Wspomnienie św. Piusa X, papieża.
- **22.08** – czwartek. Wspomnienie NMP, Królowej
- **23.08** - piątek. Do sprzątnięcia kościoła zapraszamy parafian z ul. Wrocławskiej 1 po Mszy św. wieczornej.
- **24.08** – sobota. Święto św. Bartłomieja, Apostoła.
- **25.08** – niedziela. Msza św. dożynkowa o godz. 11.00. O godz. 15.00 festyn dożynkowy. Roczki o godz. 12.15. Jubileusz małżeński o godz. 16.30. Kolekta na potrzeby parafii.
- **26.08** - poniedziałek. Uroczystość NMP Częstochowskiej. Msza św. w intencji Koła Gospodyń, emerytów, rencistów i sprzątających kościoł w sierpniu o godz. 18.00. Do sprzątnięcia kościoła zapraszamy parafian z ul. Wrocławskiej 3 po Mszy św. wieczornej.
- **27.08** - wtorek. Wspomnienie św. Moniki.
- **28.08** – środa. Wspomnienie św. Augustyna, biskupa i doktora Kościoła.
- **29.08** – czwartek. Wspomnienie Męczeństwa św. Jana Chrzciciela.
- **30.08** – piątek. Msza św. za zmarłych w 30 dzień po śmierci oraz I rocznicę o godz. 18.00. Do sprzątnięcia kościoła zapraszamy parafian z ul. Wrocławskiej 3 po Mszy św. wiecz.
- **31.08** – sobota. Msza św. w intencji ks. Proboszcza z okazji kolejnej r. ur. oraz przywitanie nowego wikariusza Ks. Mateusza Drobrego o godz. 18.00.
- **1.09** – XXII Niedziela Zwykła. Kolekta przeznaczona na potrzeby archidiecezji. W katedrze Dzień Wspólnoty Ruchu Światło – Życie o godz. 14.00 o godz. 6.30. Rozpoczynamy miesiąc trzeźwości i abstynencji.

SERDECZNIE ZAPRASZAMY

31 SIERPNIA NA GODZ. 18.00.

NA MSZĘ ŚW. W INTENCJI KS. PROBOSZCZA Z OKAZJI URODZIN

ORAZ

NA POWITANIE KS. MATEUSZA DROBNEGO

„Celem naszego życia nie są bogactwa, wiedza, zdolności. One są zaledwie środkami do osiągnięcia jednego- świętości.”

Księdzu Proboszczowi Stefanowi życzymy, by w Bogu dostrzegał cel swojego życia i kroczył drogą świętości. Duszpasterze i Redakcja.

„Najlepsza część naszego życia znajduje się w sercach tych, którzy nas kochają.”

Księdzu Proboszczowi Stefanowi życzymy, by doświadczenie Bożej miłości i ludzkiej życzliwości napełniało Jego serca radością i pokojem. Parafianie.

„Modlitwa winna ogarniać wszystko, co składa się na nasze życie.”

Dani Bogumile Stachowicz życzymy, by modlitwa była dla Niej źródłem siły i umocnieniem w trudach dnia codziennego. Żeński Legion Maryi.

„Dowierz Panu swoją drogę i zaufaj Mu, On sam będzie działał.”

Księdzu Proboszczowi życzymy, by wszelkie doświadczenia życia powierzał Bogu i realizował na co dzień Jego wolę. Chór „Lira”

⇒ Przy Kult św. Jana Nepomucena miał miejsce w osiemnastowiecznym Jastrzębiu - Górnym. Już na mapie Massenbacha z połowy XVIII wieku widnieje, na południe od jastrzębskiego zamku, znak topograficzny jakiejś kapliczki. Najprawdopodobniej to w niej znajdowała się

„Bardzo zwyczajne i proste akty miłości oraz uczynki miłosierdzia sprawiają, że płomień Chrystusowego światła może się wiecznie palić.”

Wszystkim Auksyliatorom, którzy obchodzą swoje urodziny i imieniny w sierpniu życzymy, by swoim postępowaniem podtrzymywali Chrystusowe światło w świecie. Męski Legion Maryi.

„Mielibyśmy wielu świętych, gdybyśmy uwierzyli, że można dojść do świętości.”

Ks. Proboszczowi Stefanowi, ks. Dariuszowi, paniom Teresie Kwapińskiej i Bernadecie Janii oraz panu Juliuszowi Kamińskiemu życzymy, by podążali drogą świętości i nie zniechęcali się w czynieniu dobra. Seniorzy.

„Rzeczą człowieka jest walczyć, a rzeczą Nieba – dać zwycięstwo”

Ks. Stefanowi oraz Oli i Pawłowi Radwańskim, Marcie i Dominice Olszewskim, Klaudii Mucha i Anicie Drescher, wszystkiego czego potrzebują do walki o Niebo oraz umiejętności radowania się już podarowanymi zwycięstwami życzy Oaza

Św. Jan Nepomucen – część 3.

Andrzej Kinasiewicz

wyrzeźbiona w kamieniu figura św. Jana Nepomucena. Po 1820 roku doszło do porozumienia między ówczesnym właścicielem zamku jastrzębskiego - hrabią Ludwigiem von Strachvitzem, a władzami miasta Rybnika. Hrabia kamienną figurę podarował rybniczanom, a ci w zamian przekazali nam ich drewnianą statuetkę św. Jana Nepomucena. Wcześniej stała ona w drewnianej kapliczce na rynku, przed ratuszem. Kapliczka ta była wówczas bardzo zniszczona i zdecydowano

się ją zburzyć.

Jeżeli chodzi o piękną, jastrzębską figurę świętego, którą hrabia podarował Rybnikowi, to została ona umieszczona na rybnickim rynku w 1823 roku. Stała frontem w kierunku ulicy Raciborskiej. Wokół półorametrowego kamiennego co-

kołu, ustawiono żelazne ogrodzenie, mające chronić pomnik przed zniszczeniem. Już wtedy, a i jeszcze długo później, rybnicki rynek pełnił funkcję placu targowego. W 1870 roku w pobliżu figury umieszczono basen z wodą, a po 1905 roku w jego środku zainstalowano fontannę. Figura w takim stanie - z basenem i fontanną przetrwała do 1940 roku. Wtedy to okupacyjne władze niemieckie usunęły z rynku posąg i przeniosły go na skwer za kościołem Matki Boskiej Bole-

snej, a basen z fontanną stanął naprzeciw Urzędu Miejskiego, przy obecnej ulicy Bolesława Chrobrego.

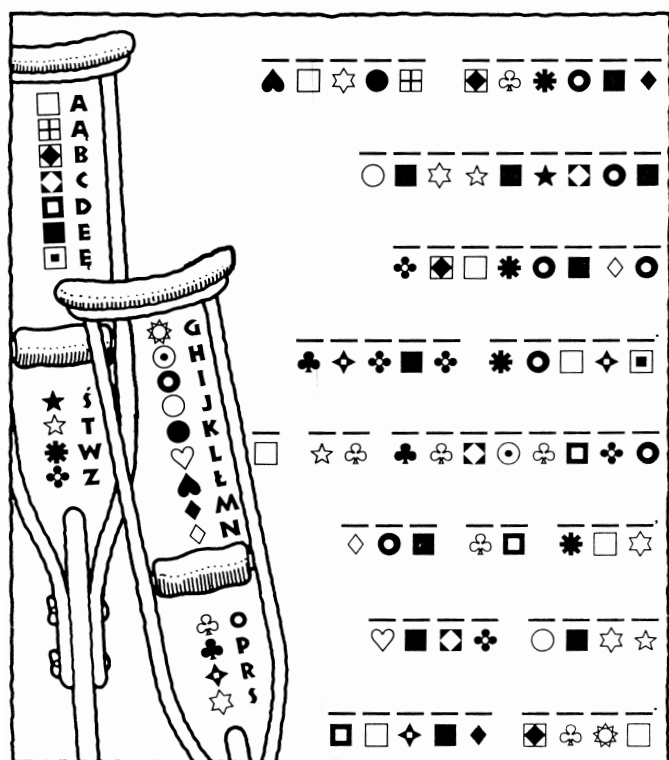
W czerwcu 1993 roku, kilka lat po upadku komunizmu, w północnej części rybnickiego rynku wybudowano nową fontannę, a na jej szczycie umieszczono odrestaurowany cokół, na którym stała kamienna figura św. Jana Nepomucena. Sądzę, że wielu mieszkańców Rybnika nawet nie wie skąd pochodzi ich wspaniały, nepomuceński pomnik.

Władze Rybnika, przekazując nam swoją drewnianą statuetkę św. Jana Nepomucena zobowiązali się wybudować dla niej solidną, murowaną kaplicę, w której miano ją umieścić. Danego słowa dotrzymani. Kaplica stała w Jastrzębiu w 1823 roku, a na jej utrzymanie i konserwację miasto Rybnik zobowiązało się przekazywać 10 talarów rocznie.

Od niepamiętnych czasów, aż do lat siedemdziesiątych z naszego kościoła św. Katarzyny w dniu 16 maja, bądź w najbliższą po tym dniu niedzielę, odbywały się procesje. Wierni pod przewodnictwem kapłana po południu wychodzili z kościoła, a przy kaplicy odbywało się nabożeństwo ku czci świętego. Stolica Apostolska ustanowiła święto Jana Nepomucena na 16 maja, chociaż w Polsce po 1938 roku jest ono przenoszone na 21 maja, gdyż 16 maja wspominamy św. Andrzeja Bobolę.

W dniu 1 września 1971 roku nowym proboszczem parafii św. Katarzyny został ksiądz Czesław Podleski. Podobnie jak i jego poprzednik -

ksiądz Antoni Pitas, tak i on stanął przed ogromnym wyzwaniem. Wraz z budową kopalń węgla kamiennego, na rolniczych dotychczas terenach, jak przysłowiowe grzyby po deszczu, wyrastały osiedla mieszkaniowe. Wręcz lawinowo przybywało parafian. Rozebraną niedawno ze względu na jej fatalny stan techniczny, stodołę zamieniono bez zgody ówczesnych władz na kaplicę św.św. Apostołów Piotra i Pawła. W dniu 4 sierpnia 1972 roku odprawiono w niej pierwszą mszę świętą. Odtąd, aż do niedawnych czasów w każdą niedzielę i święta (za wyjątkiem wakacji) odprawiane były w niej dwie msze święte, a pod koniec funkcjonowania już tylko jedna - o godz. 10.00. Powstanie nowej kaplicy wywołało wściekłość komunistycznej władzy, która z Jastrzębia chciała uczynić - tak jak wcześniej z Nowej Huty, czy Tychów - miasto na modłę sowiecką - bez Boga i Kościoła. To właśnie dlatego wszelkie starania katowickiej kurii biskupiej o zgodę na budowę świątyni w Jastrzębiu - Zdroju, były przez władze ignorowane. Księża pełniący posługę w naszej parafii, narażali się bardzo często na różne szykany ze strony urzędników. Były to np. rozprawy przed kolegiami d/s wykroczeń, kończące się wysokimi grzywnami. Ale byli to bardzo odważni kapłani i często, tak jak w przypadku opisanego stodoły, którą zamieniono na kaplicę św.św. Piotra i Pawła, nie bali się totalitarnej władzy. Jednak te posunięcia były tylko substytutem. Istniała pilna potrzeba budowy dużej świątyni usytuowanej na nowych osiedlach Jastrzębia - Zdroju. •

Pomocne kule

List do Rzymian
3,23 mówi, że

Dla dzieci

duchowo ułomni, ponieważ wszyscy zgrzeszyliśmy. Czy możemy mieć nadzieję na zbawienie, jeśli tak często potykamy się i nie żyjemy zgodnie z Bożymi przykazaniami. Skorzystaj z kul, aby odgadnąć przesłanie nadziei z Listu do Efezjan. Rozwiązanie prześlij na adres: krecikpolarny@gmail.com Nagrody za rozwiązanie z poprzedniego numeru otrzymują Wiktoria Brawańska i Michał Sitko. Gratulujemy! Można je odebrać 11 sierpnia na Mszy św. o godz. 11.00.

INTENCJE MSZALNE

XVIII NIEDZIELA ZWYKŁA 4.08

7.30– Za + Bertholda Janocha – w kolejną r. śm., żonę Marię.

9.30– Za ++ rodziców Alicję i Jerzego Sętkowskich, siostrę Mirosławę.

11.00– Do O. B., z podz. za otrz. łas., z pr. o dal. błog., opiekę i zdrowie dla małżonków Renaty i Piotra z okazji 30 r. ślubu.

12.15 – Do O. B., za wstawiennictwem MB Częstochowskiej z podz. za od. łas., z pr. o dal. błog., opiekę i zdrowie w int. Stefana Filipczyk z okazji 70 r. ur. oraz błogosławieństwo dla całej rodziny.

16.30– Do O. B., z podz. za otrz. łas., z pr. o dal. błog., opiekę i zdr. w int. Romana Drescher z ok. 40 r. ur. oraz w int. córki Anity z ok. 17 r. ur.

PONIEDZIAŁEK – ŚWIĘTO PRZEMIENIENIA PAŃSKIEGO 5.08

6.30– Za + żonę Czesławę Kulig, rodziców, teściów, 2 siostry, brata i d. w czyś. cier.

18.00– Do O. B., za wstawiennictwem MB Częstochowskiej, z podz. za otrz. łas., z pr. o dal. błog., opiekę i zdrowie w int. synowej Beaty z okazji kolejnej r. urodzin.

WTOREK 6.08

6.30– Za + Jana Hojka – w kolejną r. śm., syna Czesława.

18.00– Za + Jerzego Kubas – w 4 r. śm., rodziców, rodzeństwo oraz ++ z pokrew. z obu stron, d. w czyś. cier.

ŚRODA 7.08

6.30– Za + Kazimierza Fijałkowskiego – w 9 r. śm., żonę Edeltraudę, ++ z pokrewieństwa, za ++ z rodzin Kowalskich, Rakowskich, Marciniak, Golec, Gabryś, Szpak, Arcikiewicz, Ruteckich, Olma, Abramczyk, ++ Mariannę i Adama Madera, Irenę Podsiadło i d. w czyś. cier.

18.00– Za + Mariannę Paceś – w 5 r. śmierci, męża Józefa, ++ z rodziny Paceś, Jarosz oraz + Andrzeja Kowaliszyn i Annę Waiss.

CZWARTEK – Wsp. św. Dominika 8.08

6.30– Za ++ Leona i Ernę Adamek.

18.00– Za ++ z rodziny Bieleckich: Władysławę, Waclawa, Mariannę i Jana, Wiktorię i Michała Hasiec, Edwarda, Franciszkę i Szczepana Nowowiejskich, Ks. Stec oraz wszystkich krewnych z tych rodzin i d. w czyś. cier.

PIĄTEK – ŚWIĘTO ŚW. TERESY BENEDYKTY OD KRZYŻA (Edyty Stein) 9.08

6.30– Za + Teresę Dudzik – w r. śm.,

18.00– Za + Józefa Winkler.

SOBOTA – ŚW. ŚW. WAWRZYŃCA 10.08

8.00– Za + Karola Kula – w r. śm.

14.00– Ślub.

18.00– Za ++ Albinę i Cecylię Stencel, Martę i Leona Mazur oraz ++ z rodziny Stencel, Mazur, Sitek, Polnik.

XIX NIEDZIELA ZWYKŁA 11.08

7.30– Za ++ rodziców Janinę i Stanisława Sowa, teściów Franciszkę i Karola Lasko, męża Sylwestra Lasko oraz ++ z pokrewieństwa.

9.30– Za ++ rodziców Marię i Tadeusza Majda, teściów Agnieszkę i Stanisława Więcek, ++ z rodziny Kubuska, Majda, Więcek, Komenda oraz + Ryszarda Lech.

11.00– Do O. B., za wst. MB Królowej Różańca Św. z podz. za otrz. łas., z pr. o dal. błog., opiekę i zdrowie w int. Wiesława z okazji 60 r. ur.

12.15 – Do O. B., za wst. MB Częstochowskiej, z podz. za otrz. łas. z pr. o dal. błog., opiekę i zdrowie w int. syna Kamila z okazji 30 r. ur.

16.30– Za + Jana Sadło, żonę Sabinę, Jana Niziołek, 2 żony, 2 synów i synową, Urszulę Sadło, Sławomira Jędrzejkiewicz oraz ++ z pokrew.

PONIEDZIAŁEK 12.08

6.30 – Za + Józefa Obracaj, synów Kazimierza i Jerzego, synową Barbarę oraz ++ z pokrew.

18.00– Do O. B., z podz. za otrz. łas., z pr. o dal. błog., opiekę i zdrowie w int. Cecylii i Adama, Moniki i Sławka, Eli i Piotra z ok. kolejnych r. śl.

WTOREK 13.08

6.30– Za + Leszka Adasiak, Edytę i Józefa Obracaj, 2 synów, Józefę i Józefa Adasiak, 3 córki, 2 synów oraz ++ z pokrewieństwa Obracaj, Adasiak, Lazar.

18.00– W int. czcicieli MB Fatimskiej.

ŚRODA – Wspomnienie św. Maksymiliana Marii Kolbego 14.08

6.30– Za + Jana Gąsior – od sąsiadów z ul. Wrocławskiej 3.

18.00– Za ++ Ludwika i Marię Kornas, Marię i Jana Szmid oraz ++ z rodzin Kornas, Wijja, Szmid, Gajda i Grygier.

CZWARTEK - UROCZYSTOŚĆ WNIĘBOWZIECIA NMP 15.08

7.30– Za + żonę Zofię Tonasko, rodziców Stefanę i Aleksego Tonasko, teściów Genowefę i Władysława Matczak, szwagierkę Bożenę, szwagrów Kazimierza, Jana i Marka oraz ++ z pokrew.

9.30– Za + Adelajdę Dudzik – w 2 r. śm., męża Henryka, syna Ryszarda oraz ++ rodziców i teściów, ++ z pokrewieństwa i d. w czyś. cier.

11.00– Do O. B., za wstawiennictwem MB Częstochowskiej, z podz. za od. łas., z pr. o dal. błog., opiekę, zdrowie i dary Ducha Św. w int. Pawła Radwańskiego z okazji 18 r. ur.

12.15 – W INT. PARAFIAN.

16.30– Za + Eugenię Langosz, męża Alojzego, Reginę i Mieczysława Skubis oraz ++ z rodzin

Langosz, Skubis, Wala.

PIĄTEK 16.08

6.30– Za ++ rodziców Pawła i Annę Kałuża, ich rodziców, Alojzego i Jadwigę Dudzik, córkę Leokadię, syna Alfreda i synową Marię.

18.00– Do O. B., z podz. za od. łas., z pr. o dal. błog., opiekę i zdrowie w int. taty Kazimierza z okazji kolejnej r. ur.

SOBOTA – UROCZ. ŚW. JACKA 17.08

8.00– Do O. B., z podz. za otrz. łas. z pr. o dal. błog., opiekę i zdrowie w int. kochanego Taty i Dziadka Bolesława z okazji 88 r. ur.

18.00– Za + Annę Folwarczny – w 4 r. śm., męża Franciszka, 3 synów, synową Urszulę, Józefa i Stefanię Deptuła i d. w czyś. cier.

XX NIEDZIELA ZWYKŁA 18.08

7.30– Za + Jana Krupa, żonę Agnieszkę, syna Bolesława, córkę Elżbietę oraz ++ z pokrewieństwa Krupa i d. w czyś. cier.

9.30– Za ++ rodziców Annę i Wiktora, Mariannę i Józefa, brata Stanisława, bratowe Irene, Teresę i Zofię, siostrę Wandę, szwagra Antoniego, Czesława i Czesławę Kuszczak, Józefa Świercz oraz ++ z pokrewieństwa Duda, Wiącek.

11.00– Do O. B., za wstawiennictwem MB Częstochowskiej, z podz. za otrz. łas., z pr. o dal. błog., opiekę i zdrowie w int. małżonków Magdaleny i Adama z okazji 5 rocznicy ślubu.

12.15 – MSZA ŚW. CHRZCIELNA.

16.30– Za + Różę Sitko – w r. śm., ++ rodziców z obu stron oraz ++ z rodzin Sitko, Olejak.

PONIEDZIAŁEK 19.08

6.30– Za ++ Wacława, Stanisławę, Antoniego i Ludwika Karwowskich oraz ++ z pokrewieństwa.

18.00– Do O. B., za wstawiennictwem MB Częstochowskiej, z podz. za od. łas., z pr. o dal. błog., opiekę i zdrowie w int. Haliny z okazji 66 r. ur.

WTOREK – Wsp. św. Bernarda 20.08

6.30– Za + męża Ryszarda Dudzik.

18.00– Za + Henryka Śmietana – w 14 r. śm., Ernę Grzonka, męża Feliksa, syna Daniela, ++ dziadków z obu stron, + Sandrę, Agnieszkę Mrowiec, Eugeniusza Mstowskiego, żonę Janinę oraz d. w czyś. cier.

ŚRODA – Wspomnienie św. Piusa X 21.08

6.30– Za ++ członkinie Róży Różańcowej Anieli Szmajduch o wieczną radość w niebie dla nich oraz jako podziękowanie za ich modlitwę różańcową w czasie życia.

18.00– Za + Edwarda Szymik – w 5 r. śm., ++ rodziców i teściów.

CZWARTEK - Wsp. NMP, Królowej 22.08

6.30– Za + Zbigniewa Łukjańczyk – w 1 r. śm., ż. Zofię – w 9 r. śm. i syna Wiesława – w 9 r. śm.

18.00– Za + Józefa Świercz – w 11 r. śm., brata

Zenona, ++ rodziców Zofię i Stanisława Piotrowskich, teściów Marię i Pawła Świercz, ++ Annę i Czesława Pospiesznych, Teresę Wiącek oraz d. w czyś. cier.

PIĄTEK 23.08

6.30– Za + Antoninę Lazar – w r. śm., męża Franciszka, synów Jana i Andrzeja, wnuków Zbigniewa i Krystiana, zięciów Józefa i Stanisława.

18.00– Za + Krystynę Pękal.

SOBOTA – ŚW. ŚW. BARTŁOMIEJA 24.08

8.00– Za + Bronisława Gembica – w 2 r. śm., ++ rodziców z obu stron.

13.00– Ślub.

18.00– Za + Bronisławę Polok, męża Józefa, rodziców z obu stron oraz ++ z pokrew.

XXI NIEDZIELA ZWYKŁA 25.08

7.30– Do O. B., za wstawiennictwem MB Częstochowskiej, z podz. za otrz. łas., z pr. o dal. błog., opiekę i zdrowie w int. Marii z okazji 70 r. ur.

9.30– Za + Urszulę Folwarczny – w 4 r. śm., męża Henryka – w 3 r. śm., + Marię Wrożyna oraz ++ z rodziny Folwarczny, Gajda.

11.00– W INT. PARAFIAN.

12.15 – W INT. ROCZNYCH DZIECI.

16.30– JUBILEUSZE MAŁŻEŃSKIE.

PONIEDZIAŁEK – UROCZYSTOŚĆ NMP CZĘSTOCHOWSKIEJ 26.08

6.30– Za ++ Anielę i Sylwestra Gajda, 3 dzieci, rodziców z obu stron, Alfreda i Janusza Krypczyk, Romana, Eugeniusza i Marię Wowra, Jana Sitek oraz ++ z pokrewieństwa.

18.00– Do O. B. w int. KGW, emerytów i rencistów oraz sprzątających kościoł w miesiącu sierpniu.

WTOREK – Wspomnienie św. Moniki 27.08

6.30– Za + Daniela Grzonka, Ernę i Feliksa Grzonka, Janinę i Eugeniusza Mstowskiego, Henryka Śmietana, Teresę, Jana i Jerzego Grzonka oraz ++ z rodziny Mrowiec.

18.00– Za + Krystynę Brzoza, męża Jana, rodziców, teściów oraz ++ z rodziny.

ŚRODA – Wspomnienie św. Augustyna 28.08

6.30– Za + Edwarda Rychel – w r. śm., Krystynę i Erwina Wita, Hildegredę i Romana Rychel, Agnieszkę i Rudolfa Pieleesz.

18.00– Za + Różę Sitko – w 10 r. śm., rodziców, teściów, szwagra Franciszka, siostry Elżbietę, Walerię i Anielę oraz + Urszulę Olejak, ++ z rodziny.

CZWARTEK – Wspomnienie męczeństwa św. Jana Chrzyciela 29.08

6.30– Za + Amalię Lazar, męża Eryka, rodziców, rodzeństwo, pokrewieństwo oraz ++ Irene i Władysława Koniec.

18.00– Za + Kunegundę Fajkis, męża Alfonsa

oraz ++ z pokrewieństwa i d. w czyś. cier.

PIĄTEK 30.08

6.30– Za + śp. Beatę Matys, ++ z rodziny Matys, Faber, Urbańczyk i d. w czyś. cier.

14.30 – Ślub .

18.00– Msza św. za zmarłych w 30-dzień i 1 rok po śmierci.

SOBOTA 31.08

8.00– Za + Jerzego Zrostek, ojca Gerharda, teścia Henryka Gajda oraz ++ z pokrewieństwa Gajda, Zrostek, Drobnik, Winkler,

18.00– Do O. B. w int. Ks. Proboszcza z okazji kolejnej r. ur.

18.00– Do O. B. w int. Ks. Proboszcza z okazji urodzin – od III Zakonu Franciszkańskiego.

XXII NIEDZIELA ZWYKŁA 1.09

7.30– Za + Henryka Ledwoń, rodziców Alojzego i Annę, Romana, Annę, Franciszka i Lidię Witak, Pelagię i Józefa Filipowski, Otylię i Romana Staszek.

9.30– Za ++ z rodz. Kędzia, Łażniowski, Danielewski, Paradiuk, Mercik, Anzorge d. w czyś. cier.

11.00– Za ++ Magdalenę i Franciszka, Walerię, Stefana, Józefa i Pelagię z rodziny Doniec.

12.15 – Za + Marka Sitko – w 9 r. śm., ++ z rodziny Sitko, Suskich i d. w czyś. cier.

16.30– Do O. B., z podz. za otrz. łas., z pr. o dal. błog., opiekę i zdrowie w int. Urszuli Jerzego z okazji 45 rocznicy ślubu oraz błogosławieństwo Boże dla córek Hani i Kasi z rodzinami.

19.30 – Za + Zbigniewa Sternal – w 3 r. śm., rodziców z obu stron.

⇒ **Chociaż wydarzenia opisywane w Biblii rozgrywały się w rozmaitych rejonach starożytnego Bliskiego Wschodu, jednak tylko ziemia pomiędzy Pustynią Arabską i Morzem Śródziemnym w pełni zasługuje na miano Ziemi Biblii. Na tym terytorium przede wszystkim rozgrywały się losy biblijnych postaci i miały miejsce wydarzenia historyzobawcze. Ten niewielki pas ziemi ma kilka nazw: Kanaan, Palestyna, Izrael, Ziemia Święta.**

Najstarsza nazwa terytorium, którego obszar pokrywa się z granicami współczesnego państwa Izrael, brzmi Kanaan. W Starym Testamencie Kanaan oznacza terytorium na zachód od Jordanu, którego mieszkańcy są konsekwentnie nazywani Kananejczykami. Na przełomie XIII i XII

Ziemia Święta

w. przed Chr. Kanaan przeżył dwie inwazje obcych i wrogich ludów: od wschodu napłynęli Hebrajczycy (Izraelici), a z południa Filistyni. Izraelici rozpoczęli penetrację w okolicach Jerycha i stopniowo przejmowali w posiadanie coraz większe połacie kraju. Była to dla nich Ziemia Obiecana, mocą zapewnień danych przez Boga Abrahamowi i jego potomstwu oraz potwierdzonych wobec narodu Izraela jako całości. Kiedy obietnice się urzeczywistniły, zyskała nazwę Ziemi Izraela

(`erec Izrael) lub po prostu Izraela. W Biblii kilkakrotnie terytorium Izraela jest określone formułą „od Dan do Beer-Szeby”. Izraelici używali jej dość często, mimo że nie wyjaśniała wszystkiego. Czasami znajdujemy aluzje do „ziemi Kanaan w swoich granicach”. Wyrażenie to oznacza kraj niegdyś należący do Kananejczyków, który przeszli Izraelici. Natomiast przybyli z południa Filistyni osiedlili się na wybrzeżu Morza Śródziemnego w okolicy Gazy. Od nich wywodzi się słowo Palestyna. Kanaan, Izrael, Palestyna są też określane mianem Ziemi Świętej. Jest to terytorium święte dla wyznawców trzech wielkich religii monoteistycznych: żydów, chrześcijan i muzułmanów. Żydzi uważają tę ziemię za świętą nie tylko ze względu na miejsca naznaczone obecnością wybitnych postaci Starego Testamentu oraz judaizmu rabinicznego. Jest to dla nich „ziemia ojców”, stanowiąca integralny składnik przymierza z Bogiem, a więc dar Boży.

Dla chrześcijan świętość tej ziemi jest wynikiem przede wszystkim wiary w Jezusa Chrystusa. Jedynie tam chrześcijanie mogą chodzić ziemskimi śladami swojego Nauczyciela, Jego Matki i apostołów. Ta ziemia jest częścią misterium wcielenia Syna Bożego, na niej wyłonił się i okrzepł Kościół. Również muzułmanie podkreślają swoje związki z Palestyną uświęconą obecnością proroka Mahometa. ●

Wydawca SPES: Parafia św. Katarzyny w Jastrzębiu - Zdroju ul. Św. Katarzyny 3 www.katarzyna.katowice.opoka.org.pl
tel. 32 4712055 Kontakt z redakcją: adres mailowy: krecikpolarny@gmail.com strona: www.spes24.pl

Zespół redakcyjny: Ala Kaczorowska, ks. Stefan Wyleżalek ,

Zdjęcia: Teresa Bąk, Krzysztof Gorczyca

Numer zamknięto: 31 lipca 2019 r. Nakład: 300 egzemplarzy

⇒ KRAINY Z KART BIBLIJ

Żyzny Półksiężyc to określenie na nizinne tereny Afryki Północnej, Palestyny aż do Mezopotamii. Były to tereny ciągłych walk i najazdów, tereny, jak sama nazwa wskazuje, żyznych i urodzajnych ziem oraz znanych szlaków handlowych i wojskowych. Na terenie Żyznego Półksiężycza powstawały najstarsze cywilizacje.

Egipt - urodzajna i potężna kraina na południe od Izraela, mająca duże znaczenie w całej historii Starego Testamentu, szczególnie w czasach Wyjścia. Rdz 46; Wj 1-14. Mieszkańcy Egiptu to południowi sąsiedzi biblijnego Izraela, zamieszkiwali dwa brzegi Nilu od tzw. pierwszej katarakty do regionu w pobliżu współczesnego Kairu (Górny Egipt), deltę Nilu (Dolny Egipt) oraz oazy na zachód od doliny Nilu, wybrzeże Morza Czerwonego i niektóre rejony Półwyspu Synajskiego. Położenie geograficzne zabezpieczało ich przed obcymi wpływami kulturowymi i religijnymi. Historia ich państwa sięga III tysiąclecia przed Chr. Ich dzieje były bardziej stabilne niż losy Mezopotamii i jej mieszkańców (Asyryjczyków i Babilończyków). Cywilizacja egipska pod każdym względem dominowała nad Izraelem. Od czasów Józefa aż do Mojżesza (ok. 450 lat) Izraelici przebywali w niewoli egipskiej. Egipcjanie dokonali wielu wynalazków, z których najważniejszym jest pismo. Podobnie jak w Mezopotamii umożliwiło to wejście w epokę historyczną, czyli czasy udokumentowane zapisami.

Palestyna – inna nazwa Ziemi Świętej, Kanaanu. Nazwy Ziemi Świętej zmieniały się kilkakrotnie, w zależności od ludów zamieszkujących ją lub sprawujących władzę. W najstarszych opracowaniach znaleziono nazwę mat Amuru, czyli kraj

Geografia Biblijna

Amorytów. Późniejszą nazwą jest mat Chatti, czyli kraj Chetytów. Egipcjanie nazywali Palestynę Retenu lub Kinaahhi co tłumaczy się jako ziemia purpury. Nazwa ta odpowiada biblijnej nazwie Kanaan. Palestyna wywodzi swą nazwę od mat Pallastu, czyli ziemia Filistynów. Określenie Palestyna ugruntowało się od czasów rzymskich, kiedy nazwą tą określano podbitą prowincję, wyróżniając trzy części, tzw. Palaestina Prima, Palaestina Secunda, Palaestina Tertia. Mieszkańcy Palestyny to Hebrajczycy. Byli oni jednym z ludów semickich zamieszkujących Mezopotamię przed 2000 r. przed Chr. Pisarze biblijni używali tego określenia wobec przodków narodu izraelskiego (już Abraham jest nazywany Hebrajczy-

kiem). W czasach późniejszych było ono synonimem Izraelitów. Septuaginta i tradycja rabinistyczna stosują określenie „Hebrajczyk” jako nazwę honorową, natomiast w Nowym Testamencie określa się w ten sposób Żyda związanego z tradycją palestyńską w przeciwieństwie do hellenistów będących prozelitami. Innym ludem zamieszkującym Palestynę byli Filistyni. Należeli do tzw. Ludów Morza. Osiedlili się na południowym wybrzeżu Kanaanu w tym samym czasie co Izraelici (XIII/XII w. przed Chr.) Pochodzili z Krety i wysp Morza Egejskiego i nie byli Semitami. Sprawowali stałą kontrolę nad terytorium ograniczonym do tzw. ligi pięciu miast: Gazy, Aszkelonu, Aszdodu, Ekronu i Gat. Zorganizowali bardzo sprawną administrację i aż do czasów Dawida i Salomona (X w. przed Chr.) pozostawali w trwałym konflikcie z Izraelitami. W Biblii Hebrajskiej Filistyni nazywani są Pelisztim, zaś ich terytorium `erec Pelisztim lub Peleszet; stąd pochodzi nazwa Palestyna.

Asyria - ważne państwo położone w północnej Mezopotamii, które osiągnęło największą potęgę w czasie od IX do VII wieku przed Chr. Asyryjczycy byli ludem semickim, który wyłonił się w czasie migracji akadyjskiej na skutek łączenia się w naród kilku plemion. Zajmowali północną część Międzyrzecza, czyli górzysty region między rzekami Tygrys i Eufrat (dzisiejszy Irak). Ich nazwa pochodzi od Assur – stolicy państwa. Przez prawie półtora tysiąca lat zażarcie rywalizowali z Babilończykami o hegemonię w Mezopotamii i na Bliskim Wschodzie. Asyryjczycy byli chciwi i groźni, posuwając się do bezwzględnej niszczania i deportacji ludności. Taki też okazał się w 722 r. przed Chr. los zbuntowanej przeciwko nim

Samarii i Królestwa Północnego. Na skutek walk wewnętrznych oraz ataków ze strony Medów i Babilończyków, którzy w końcu zajęli jej główne miasta – Assur i Niniwę - imperium asyryjskie przestało istnieć, zaś jego terytorium przejęli najeźdźcy (schyłek VII w. przed Chr.). Wszystkie biblijne wzmianki o Asyryjczykach dotyczą państwa nowoasyryjskiego, które powstało na przełomie X i IX w. przed Chr.

Babilonia – Miasto Babilon zostało założone przez boga Nimroda, "najsławniejszego myśliwego". Później stało się stolicą Babilonii i imperium babilońskiego. Około 1750 r. przed Chr. Hammurabi, jeden z pierwszych królów Babilonii, wykuł w kamieniu wielki kodeks praw, który później porównywano z Prawem Mojżeszowym. Po zwycięstwie nad Asyrią w 612 r. przed Chr. Babilon stał się stolicą potężnego imperium, roz-

ciągającego się od Zatoki Perskiej do Morza Śródziemnego. W latach 597 i 586 przed Chr. król Babilonii, Nabuchodonozor, stłumił powstanie w Jerozolimie, a ludność Judy skazał na wygnanie do Babilonu. Pośród deportowanych znaleźli się prorocy Ezechiel i Daniel. Miasto położone było na rozległym obszarze po obu brzegach Eufratu. Grube na 3-7 metrów mury otaczały zarówno miasto zewnętrzne, jak i wewnętrzne. Do wewnętrznego miasta prowadziło osiem potężnych bram, a znajdowało się w nim pięćdziesiąt świątyń. Sławne "wiszące ogrody" Babilonu zaliczane do cudów starożytnego świata. Zakładane były na tarasach wznoszących się na różnych wysokościach i obsadzone palmami, drzewami i innymi roślinami, dodającymi barw i cienia tej płaskiej krainie. W roku 539 przed Chr. Persowie, pod dowództwem Cyrusa, zdobyli miasto. Historyk grecki, Herodot, pisze, iż zmienili oni bieg Eufratu, a wzdłuż osuszonego koryta rzeki wkroczyli do miasta. Zapoczątkowało to upadek Babilonii. Dziś tylko rozrzucone w terenie pagórki, będące miejscem prac archeologicznych, pozostały po tym wielkim mieście (por. Rdz 10,10; 2 Krl 24,2; 25,7-13; Iz 14,1-23; Dn 1-6).

Najstarszym ludem zamieszkującym teren Babilonii byli Sumerowie. Byli oni ludem nieznanego pochodzenia, który w IV tysiącleciu przed Chr. przywędrował na tereny położone między Tygrysem a Eufratem w okolicach ujścia tych rzek do Zatoki Perskiej. Mówili jedną z odmian tzw. języka aglutynacyjnego, należącego do rodziny języków indoeuropejskich i przypominającego strukturą język turecki. Przypuszcza się, że mogli przybyć z rejonu Kaukazu. Przemieszali się z lokalną ludnością, co miało wielki wpływ na rozwój cywilizacji Mezopotamii. Sumerowie byli zorganizowani w samodzielne miasta-państwa, toczące ze sobą wojny. Na czele tych miast stali królowie bądź książęta będący przedstawicielami bóstw. Wewnętrzne konflikty sprawiły, że ok. 2350 r. przed Chr. semicki władca miasta Agade (biblijny Akkad) imieniem Sargon podbił Sumer, dzięki czemu język i kultura akadyjska stopniowo wypierały język sumeryjski. Ostateczny koniec państwa sumeryjskiego nastąpił około 1750 r. przed Chr., kiedy babiloński władca Hammurabi pokonał króla Rinsina z Larsy. Cywilizacja sumeryjska (m.in. pismo obrazkowe, miasta, literatura) jest uważana za najstarszą z wielkich cywilizacji starożytnego Bliskiego Wschodu.

Babilończycy, podobnie jak Asyryjczycy, wyłonili się jako lud semicki w czasie migracji akadyjskiej. Pozostawali pod wpływem kultury sumeryjskiej, a ich język był rozwinięciem języka akadyjskiego. W XIX w. przed Chr. założyli staroba-

bilońskie państwo położone w południowej części obszaru między Tygrysem a Eufratem, które przetrwało do najazdu Chetytów w XVI w. przed Chr. Odrodzenie państwa nastąpiło dopiero na przełomie VII i VI w. przed Chr., podczas rządów Nabopolassara, i jego syna Nabuchodonozora II. Władcy imperium nowobabilońskiego podjęli krwawe wyprawy do Palestyny oraz w 587 r. przed Chr. zdobyli, złupili i zburzyli Jerozolimę, uprowadzając do niewoli przywódców Judy i ludność. Kres imperium nowobabilońskiemu położyła nagła inwazja Persów pod wodzą Cyrusa. W 539 r. przed Chr. Babilonia stała się jedną z prowincji perskich. Babilończykom zawdzięcza się rozpowszechnienie pisma klinowego, które przetrwało do początków ery chrześcijańskiej.

Syria - w czasach Starego Testamentu ziemie te były zajęte przez Aramejczyków, mieszkających na północy i północnym wschodzie od Izraela. Stolicą Syrii był Damaszek. Za czasów Nowego Testamentu Syria była prowincją rzymską, ze stolicą w Antiochii nad Orontesem.

Fenicja - była krajem o niewielkiej powierzchni na północny zachód od Izraela. Inne nazwy Fenicji to: Partes, Finis Tyri et Sydonis, Syrophenicia. Słynęli z rzemiosła, żeglugi i handlu, pisma. Fenicjanie czcili Baala i Asztartę. W Biblii występuje Jezabel, żona króla Achaba (córka fenickiego arcykapłana) Pokolenia północne zetknęły się z Fenicją najwcześniej (Sdz 5, 17) Za czasów Dawida i Salomona kontakty były bardzo ożywione i pozytywne. Król Tyru Hiram dostarczał drewna cedrowego na budowę świątyni. Oprócz Tyru i Sydonu na uwagę zasługuje Sarepta Sydońska, gdzie schronienie w domu wdowy znalazł Eliasz.

Moab - Kraina leżąca na wschód od Morza Martwego. Obszar ten leży na poprzecinanym wąwozami płaskowyżu około 900 m n.p.m. Rodzinne strony Rut. Moab często był w stanie wojny z Izraelem, a prorocy wielokrotnie występowali przeciw niemu. Moabici to lud semicki spokrewniony z Izraelitami. Mają w Biblii podobną genealogię jak ich północni sąsiedzi – Ammonici. Jedyna różnica polega na tym, że jako protoplastę Moabitów przedstawia się syna starszej córki Lota. Pojawienie się na scenie dziejów Moabitów zamieszkujących tereny na wschód od Morza Martwego przypada na drugą połowę II tysiąclecia przed Chr. Pierwsza biblijna wzmianka informuje, że przeszkadzali Mojżeszowi w jego pochodzie ku Ziemi Obiecanej, w czym niemałą rolę odegrał moabicki prorok Balaam. Wzajemne walki trwały głównie za rządów Saula i Dawida, lecz i później stosunki nie układały się najlepiej. W IX w. przed Chr. Moab uzyskał nawet pewną przewagę. Mimo napięć politycznych stale istnia-

ły dobre kontakty międzyludzkie – potwierdza je np. opowieść o Noemi i jej dwóch moabickich synowych zawarta w Księdze Rut. Pod koniec IX w. Moab, podobnie jak inne państewka Syro-Palestyny, został zmuszony do składania daniny Asyryjczykom, natomiast kres istnieniu Moabu położyli Babilończycy z początkiem VI w. przed Chr.

Edom - Górzysta kraina na południe od Morza Martwego, gdzie osiedlili się potomkowie Ezawa. Drugie imię Ezawa, praojca Edomitów (Idumejczyków). Jest to zarazem nazwa kraju położonego na południe od Palestyny (Idumea), zamieszkanego przez potomków Ezawa, a więc pobratymców Izraelitów, ale wrogo do nich usposobionych. Edomici to jeden z ludów semickich blisko spokrewnionych z Izraelitami. Ich tereny rozciągały się na południowy wschód od Morza Martwego aż po północne wybrzeże zatoki Akaba. Nazwa Edom pochodzi od rdzenia adm, oznaczającego czerwień - taki kolor ma ziemia w tym rejonie. Biblia przypisuje Edomitom zaszczytniejsze pochodzenie niż Ammonitom i Moabitom. Wywodzi ich bowiem od Ezawa, starszego brata Jakuba-Izraela, synów Izaaka i Rebeeki. Najstarsze nawiązanie do Edomitów pojawia się w egipskiej korespondencji datowanej na XIII w. przed Chr. W jednym z listów zezwala się jakiemś władcy edomickiego szczepu na wejście na wschodnie rejony delty Nilu. Wzdłuż granicy Izraela z Edomem przebiegał tzw. Szlak Królewski, pustynna droga łącząca zatokę Akaba z Jerozolimą i Damaszkiem, a następnie z Anatolią i Europą oraz Mezopotamią. Stosunki Izraelitów z Edomitami nie układały się lepiej niż z innymi ościennymi narodami. Od czasu do czasu wybuchaly konflikty zbrojne; największe miały miejsce za rządów Dawida.

Dekapol - oznacza z języka greckiego „dziesięć miast” - związek dziesięciu greckich miast, od którego wziął nazwę cały region, zajmujący obszar na południe od Jeziora Galilejskiego, głównie na wschodnim brzegu Jordanu. Mieszkańcy Dekapolu w większości nie byli Żydami, ale przyłączali się do tłumów, które wędrowały za Jezusem. Chrześcijanie pochodzenia żydowskiego schronili się w Pelli, jednym z miast Dekapolu, przed wojną z Rzymianami w 70 r. po Chr.

Gilead (Greckie Galaad), jest to wyżyna w Zajordaniu między dopływami Jordanu: Jarmukiem a Jabbokiem, dobrze nawodniona, urodzajna, znana z pastwisk i lasów. Rozległy obszar na wschód od Jordanu, rozciągający się na północ od Morza Martwego. Ziemie te zamieszkiwały pokolenia Rubena, Gada i Manasses. Region posiadał bogate pastwiska i znany był z dużych stad bydła i

owiec. Słynął również z rosnących tam drzew gumowych i wonnej żywicy, czyli tzw. "balsamu z Gileadu", stosowanego do leczenia ran i jako kosmetyk. Z Gileadu pochodzili Sędziowie Jair i Jefte oraz prorok Eliasz.

Trachon - Okręg powiązany z Iturą W okresie, gdy rozpoczyna nauczanie Jan Chrzciciel, oba te obszary zostały połączone i zarządzał nimi Herod Filip. Był to teren skalisty i wulkaniczny, położony na wschód od Galilei i na południe od Damaszku, służący uciekinierom za miejsce schronienia.

Aram - Tą nazwą określano różne państwa południowej Syrii, zwłaszcza Damaszek.

Iturea - Nazwa wspomniana tylko przez Łukasza, który podaje ją za miejsce, gdzie rozpoczął nauczanie Jan Chrzciciel. W owym czasie władcą Iturei i Trachonu był Filip. Iturejczycy byli prawdopodobnie potomkami wymienionego w Starym Testamencie ludu, zwanego Jetur. Byli oni dzikim plemieniem żyjącym w górach na zachód od Damaszku, na północ od źródeł Jordanu.

NATURALNY PODZIAŁ PALESTYNY

W przekroju hipsometrycznym, czyli ze względu na wysokość bezwzględną terenu. Palestyna składa się z 4 pasów o przebiegu południkowym: Pas Równiny Nadmorskiej, Góry Cisjordanii, Doliny Jordanu i Zajordania. Wyróżnia się 3 części Palestyny: Galileę, Samarię i Judeę. Naturalne granice Galilei to: od północy Liban i Antyliban, ujście Leontesu, od wschodu rzeka Jordan, od południa Dolina Ezdrelon (Jizreel), od zachodu Morze Śródziemne. Naturalne granice Samarii to: od północy dolina Ezdrelon, od wschodu Rzeka Jordan, od południa granica sztuczna o przebiegu równoleżnikowym na wysokości miasta Betel. Naturalne granice Judei to: od północy granica sztuczna, równoleżnikowa na wysokości Betel, od wschodu rzeka Jordan, od południa granica sztuczna o przebiegu równoleżnikowym na wysokości Beer – Szeby.

1. Równiny Palestyny. Największą i o największym znaczeniu równiną Palestyny jest Równina Nadmorska. Wyróżnia się 3 części tej równiny: **Akko** (od ujścia Leontesu do Góry Karmel) – wąska i piaszczysta. **Saron** (od Karmelu do Jaffy) żyzna, urodzajna, dużo sadów, bogata roślinność. Szerokość równiny waha się od 3 do 20 km. Saron jest nawadniana przez liczne potoki i wadi spływające z gór Judei. Równina ta otwiera się na Morze Śródziemne, ale jej niedostępne wybrzeże nie pozwalało na zakładanie portów morskich. Pierwszym portem była Cezarea Nadmorska założona przez Heroda Wielkiego. Jako port była siedzibą prokuratora rzymskiego i przez cały czas panowania Rzymian była stolicą

provincji. **Szefela** (od Jaffy do Wadi el – Gazza) żyzna urodzajna na całej szerokości. Na równinie tej znajdują się liczne miasta i szlaki handlowe. Spośród miast największe znaczenie miał tzw. Pentapol Filistyński: Gaza, Askelon, Azot, Akkaron i Gat. Szefela otwiera się na południu na delcie Nilu. Była więc dobrym szlakiem komunikacyjnym z północy na południe, szczególnie między Egiptem, a Mezopotamią. Ogólna długość Palestyny 260km, szerokość 140km, powierzchnia 25124 km kw.

2. Galilea - jest częścią Palestyny położoną w północnej jej części. Naturalne granice Galilei to: od północy: Liban i Antyliban, Od zachodu Morze Śródziemne i rzeka Leontes, od wschodu rzeka Jordan, od południa Dolina Ezdrelon (Jizreel). Tereny Galilei są żyzne i urodzajne, obfite w roślinność i zwierzęta. Galilea jest krainą niskich gór i dolin. Najważniejsze góry to Tabor (Dżebel et – Tur) Największy szczyt Galilei to Dżebel Dżermak wysokości 1199 m n.p.m. Ludność Galilei była nieczystej krwi. W Galilei leżą najbardziej znane z Ewangelii miasta takie jak: Nazaret, Kafarnaum, Korozain, Kana Galilejska, Nain, Magdala, Megiddo.

3. Samaria - jest krainą wyżynną, ale jej wzgórza są niższe od gór Galilei. Najważniejsze góry to: Ebal (Dżebel Eslamije) o wysokości 938m. Świętą górą Samarytan była góra Garizim 868 m. Z dolin samarytańskich ważną rolę odgrywała dolina Balata w pobliżu Sychem. Warunki do uprawiania rolnictwa w Samarii są niekorzystne. Opady deszczu nie nawadniają dostatecznie pól.

4. Judea - grecka i rzymska nazwa terytorium Judy. Zwykle odnosi się do południowej części kraju ze stolicą w Jerozolimie. Czasami jest używana jako nazwa całego kraju, włączając w to Galileę i Samarię. Pustynia Judzka leży na zachód od Morza Martwego. Judea jest krainą górzystą. Góry Judei nie wyróżniają się ani osobliwym widokiem, ani wysokością. Najwyższy szczyt Judei to Nebi Samuil (1011 m). Inne góry bardziej znane ze względu na ich obecność na kartach biblii to: Góra Oliwna (818 m) oraz Skopus (831 m). Obszar najbardziej ubogi w wodę. Wzgórza nie pokrywają się roślinnością. Dlatego jedyną formą działalności jest pasterstwo, szczególnie w bardziej wilgotnych okresach roku. Istnieją także obszary pustynne. Tzw. Pustynia Judzka rozciąga się na obszarze od Jerozolimy do Jordanu. Jedynym źródłem na tej pustyni jest Ain Feszcha nad Morzem Martwym w okolicy Qumran.

ZASOBY WODNE PALESTYNY

1. Zbiorniki wodne Palestyny: Jordan i jego dopływy, Jezioro El – Hule, Jezioro Genezaret, Mo-

rze Martwe (woda słona, niezdatna do picia). Do sztucznych zbiorników należą: Cysterny (wykopane w ziemi zbiorniki na wodę, w celu jej zmagazynowania), Sadzawki (z reguły w miastach, punkty ujęcia wody, do których woda doprowadzana była za pomocą akweduktów lub bezpośrednio ze źródła)

2. Jordan jest główną rzeką Palestyny o przebiegu południkowym. Źródła Jordanu mają swój początek na południowych stokach góry Hermon (2760). Jordan bierze początek z 3 źródeł: Ain Hasbeija, Tel. El – Kadi, Banijas. Na odległości 6 kilometrów przed Jeziolem El – Hule (Bahred El Hule) źródła łączą się w jedną rzekę. Jordan jest rzeką meandrującą. Rzeka rozlewa się w Galilei tworząc Jezioro Genezaret. Szerokość rzeki jest zmienna i waha się od 2 do 23 kilometrów. Geograficzna długość Jordanu (ze zdjęcia lotniczego) wynosi ~110 km. Rzeczywista długość rzeki to ~330 km. Dopływy Jordanu są stałe i okresowe (wadi). Dopływy od wschodu: Arnon - (dziś Wadi Mujib - rzeka wpadająca do M. Martwego. Stanowiła granicę między Moabitami i Amorytami. Wkraczający Hebrajczycy pokonali Amorytów, a na ich ziemiach osiedliło się pokolenie Rubena. Arnon pozostała rzeką graniczną na południu); Heidan; Hisban; Kafrein; Szueib; Zarka; Kufrinje; Jarmuk. Dopływy od zachodu: Fari; Charod; Wadi al Quelt.

3. Jezioro Genezaret - położone jest na biegu rzeki Jordan. Wymiary jeziora to: 21km x 12km x 48m. Jezioro nazywało się Jam Kinnereth, gdyż ma kształt cytry. Otoczone jest górami, od wschodu otwarte jest na dolinę Jordanu (El – Ghor). Przy nawet niewielkich wiatrach z północy i południa staje się bardzo niebezpieczne i burzliwe. Okolice jeziora są bardzo urodzajne dzięki licznym wadi. Otoczone jest winnicami i gajami oliwnymi. Obfite w wiele gatunków ryb. Na brzegach Jeziora Genezaret (Morze Tyberiadzkie) były liczne miasta: Kafarnaum, Korozain, Betsaida (miasto świętych apostołów Piotra i Andrzeja), Gadara, Gamala.

4. Morze Martwe - wgłębienie pustynne, ciągnące się od Morza Martwego do Akaby nad Zatoką Elanicką. Jest to południowa część olbrzymiego "wąwozu", ciągnącego się od Syrii po Morze Czerwone. Najgłębszym zapadem jest dolina Jordanu. Część doliny Jordanu, rozciągająca się od J. Galilejskiego na północy do Morza Martwego na południu i dalej, do zatoki Akaba. Morze Arabskie to inna nazwa Morza Martwego. Wymiary Morza Martwego to: 76 km długości, ok. 16 km szerokości i ok. 394 m głębokości. Powierzchnia Morza Asfaltowego wynosi 1020 km kw. Zawartość soli w wodach Morza Martwego jest 4 razy

większa niż w oceanach. W Morzu tym nie ma życia. Od południowego wschodu znajduje się Półwysp Lisan, poniżej którego głębokość morza wynosi ok. 6 – 8 metrów. W okolicach Półwyspu Lisan lokalizuje się dolinę Siddim, zalaną przez wody, po zniszczeniu Sodomy i Gomory.

5. Źródło Gichon i sadzawka Siloe. Gichon jest nazwą źródła leżącego u stóp wzgórza, na którym wybudowano pierwszą osadę późniejszej Jerozolimy. Stanowiło ono główne źródło zaopatrzenia miasta w wodę. Na rozkaz swojego ojca Dawida, nad źródłem tym został uroczystie namaszczone na króla Salomon, uprzedzając tym samym ogłoszenie królem swego rywala, Adoniasza. Ze względu na duże znaczenie, jakie dla miasta zwłaszcza podczas oblężenia - miały wody źródła Gichon, król Ezechiasz przekopał przez wzgórze tunel doprowadzający wodę w obręb murów miejskich. Istnieje on do chwili obecnej. Woda wpływa do zbiornika Siloe. **Siloe** to sadzawka, pierwotnie podziemna, która stanowiła dla Jerozolimy główne źródło zaopatrzenia w wodę. Woda docierała do niej tunelem ze źródła Gichon, leżącego poza granicami miasta. Tunel wykopano na polecenie króla Ezechiasza, który chciał mieć dostęp do wody na wypadek oblegania miasta przez Asyryjczyków. Tunel ma długość 538 m i wykuto go w litej skale. Gdy Jezus uzdrowiał niewidomego od urodzenia, najpierw nałożył mu na oczy błoto, a następnie polecił mu obmyć się w sadzawce Siloe. Wieża w Siloe, która runęła zabijając osiemnaście osób, wzniesiona była prawdopodobnie na stoku góry Syjon, ponad sadzawką.

WAŻNIEJSZE MIASTA PALESTYNY

1. Jerozolima istniała już około XX wieku przed naszą erą. Położona w bardzo dogodnych do obrony warunkach była miastem prawie nie do zdobycia. Miasto leży w odległości 52 km od Morza Martwego i 30 km od rzeki Jordan. O Jerozolimie mówi już księga Rodzaju. Znany był kult monoteistyczny w Jerozolimie, świadczy o tym ofiara, jaką złożył Melchizedek, król Szalemu. Miało być to miasto pokoju. (Od hebr. Szalom – pokój). Inne nazwy Jerozolimy to: Salem (szalem), Uruszalim, Uruszalaim, Jeru – Szalim, Jerruszalaim i Jeruzalem. Miasto było twierdzą Jebusytów. Od wschodu przez miasto przebiegała Dolina Jozafata (Tyropeon), dalej Dolina i Potok Cedron, z których przechodzi się na Górę Oliwną. Jerozolima posiada 12 bram: Efraima, Ogrodowa, Stara, Rybna, Owca, Złota, Wodna, Źródlana, Gnojna, Garncarska, Esseńczyków i Dolinowa. Zaopatrzenie w wodę dokonywało się poprzez Sadzawkę Siloe, którą w wodę zaopatrywało źródło Gichon. Istniały także trzy inne źró-

śla w Judei, w okolicach Betlejem, z których woda do Miasta Dawidowego była doprowadzana za pomocą akweduktów. Około 1000 r. Przed Chrystusem miasto zostało zdobyte przez Dawida. Z chwilą sprowadzenia do Jerozolimy Arki Przymierza stała się ona głównym miastem kultycznym i sanktuarium króla. Tam też była stolica Królestwa Izraelskiego za czasów Dawida i Salomona. Po podziale królestwa Jerozolima stała się stolicą Królestwa Judy.

2. Hebron - dawna nazwa Hebronu to Kiriat – Arba. Miasto położone na wzgórzach judzkich. Było to miasto bazą Abrahama i patriarchów. Hebron został zdobyty przez Kaleba syna Jefunnego. Przez 7 lat i 6 miesięcy był stolicą i siedzibą króla Dawida. Po przeniesieniu stolicy do Jerozolimy w Hebronie był ośrodek buntu przeciw królowi. Kierownikiem buntu był syn Dawida Absalom. Hebron był prastarym ważnym miastem w Pd. części pogórza judzkiego, leżące na jednym z wysokich wzgórz Judei (935 m n.p.m.). W okolicach Hebronu często obozował ze swoją rodziną Abraham. Wykupił od Chetytów pieczarę Makpela. Do Hebronu Mojżesz wysłał na rozpoznanie dwunastu zwiadowców. Później miasto to otrzymał Kaleb syn Jefunnego. Hebron był miastem uchodźców i jednym z miast lewitów. Przed zdobyciem Jerozolimy Dawid miał tu swoją stolicę. Tutaj też rozpoczął się bunt Absaloma. Znacznie później, po powrocie z wygnania, zamieszkali tu ponownie Żydzi.

3. Samaria - stolica Izraela. Samaria była stolicą Północnego Królestwa Izraela. Miasto leżało przy głównym szlaku handlowym, biegnącym przez Izrael z północy na południe. Zbudowane było na wzgórzach, co ułatwiało obronę. Budowę miasta rozpoczął król Omri w 875 r. przed Chr., a kontynuował ją jego syn, Achab, budując nowy pałac. Do jego ozdoby zużyto tak wiele rzeźbionej kości słoniowej, że nazywano go "domem z kości słoniowej". W ruinach pałacu archeolodzy odkryli ponad 500 fragmentów rzeźb, często pokrytych złotem. Od początku ludność Samarii uprawiała kultury pogańskie. Kilku proroków potępiało to bałwochwalstwo i ostrzegało przed zniszczeniem miasta. Syryjczycy wielokrotnie atakowali i oblegali miasto, zanim je zdobyli w 721/22 r. przed Chr. Ludność została wygnana do Syrii, Asyrii i Babilonii i zastąpiona przez osadników pochodzących z różnych części imperium asyryjskiego. Wraz z upadkiem miasta przestało istnieć Królestwo Izraela i odtąd nazwa Samaria objęła cały region. W czasach Nowego Testamentu Samarię odbudował Herod Wielki, dając jej nazwę Sebaste (grecki odpowiednik Augusta). Grupa Żydów, którzy mieszała się z ludnością napływową, po-

została w Samarii, starając się utrzymać kult Boga. Ci "Samarytanie" byli jednak w pogardzie i nienawiści u Żydów z Judei. Jezus ukazał swoją troskę o nich, przebywając wśród nich podczas podróży przez Samarię. Po śmierci i zmartwychwstaniu Jezusa do Samarii udał się Filip, by głosić Ewangelię. Kontynuowali tę pracę Piotr i Jan. Niewielka grupa Samarytan wciąż żyje w Nablus i Jafie, uprawiając kult na górze Garizim.

4. Megiddo. Bardzo ważne miasto w czasach Starożytności, położone w dolinie Jizreel, strzegące głównego przejścia przez wzgórze Karmel. Leżało w odległości około 32 km od dzisiejszej Hajfy. Stoczono w tej okolicy tak wiele bitew, że Nowy Testament (Ap 16,16) używa nazwy tego miasta jako symbolu dla ostatniej bitwy: Har-Magedon, "wzgórze Megiddo". Podczas podboju Kanaanu przez Izraelitów, Jozue pokonał tutaj króla Megiddo. Miasto przekazane zostało rodowi Manasses. Ród ten przymuszał Kananajczyków do pracy dla siebie, lecz nie wypędził ich. Miasto to - podobnie jak Gezer i Chasor umocnił król Salomon. Zbudował też stajnie dla dużej ilości koni i wozów bojowych. Zmarł w tym mieście król Judy, Ochozjasz, z ran zadanych mu przez ludzi Jehu. Zginął tutaj również król Jozjasz, próbujący powstrzymać najazd faraona Egiptu, Neko. Archeolodzy odkryli w tym miejscu ślady dwudziestu osad, leżących jedna na drugiej, które stworzyły wzgórze, mające obecnie wysokość 21 m, a jego wierzchołek obejmuje ponad 4 hektary. Najstarsze ślady osadnictwa sięgają 3000 r. przed Chr. Prace archeologiczne odkryły między innymi tzw. "wyżynę" kananejską, system zaopatrzenia miasta w wodę, mury obronne wraz z bramami, zbudowane w podobny sposób jak w Gezer i Chasor, rzeźby z kości słoniowej i wiele stajni (pochodzących prawdopodobnie z okresu panowania króla Achaba).

5. Jerycho. Miasto na zachód od Jordanu, leżące na poziomie 250 m p.p.m. w odległości około 8 km na północ od Morza Martwego. Źródła słodkiej wody stworzyły z miasta prawdziwą oazę, stąd wynika nazwa miasta - Miasto Palm. Strzegło ono brodów na rzece Jordan, przez które przeprawiali się zwiadowcy, wysłani przez Jozuego. Miasto było również solidnie obwarowane i stanowiło poważną przeszkodę dla najeżdżających kraj Izraelitów. Dopiero po upadku Jerycha Jozue zdobył część tego terytorium. W epoce Sędziów Ehud zabił w Jerychu króla Moabitów, Eglona. W czasach Eliasza i Elizeusza przebywała tu liczna grupa proroków. Po powrocie z wygnania, mieszkańcy Jerycha pomogli odbudować Jerozolimę. W czasach Nowego Testamentu Jezus uzdrowił w Jerychu niewidomego Bartymeu-

sza i nawrócił Zacheusza. Wydarzenia z przypowieści o dobrym Samarytaninie rozgrywają się przy drodze z Jerozolimy do Jerycha. Historia miasta liczy tysiące lat. Pierwsze miasto w tym miejscu powstało około 6000 lat przed Chr. Za czasów Abrahama, Izaaka i Jakuba miasto to miało rozwiniętą kulturę materialną. W grobowcach z 1600 r. przed Chr. odnaleziono wiele kunsztownych wyrobów ceramicznych, drewnianych sprzętów codziennego użytku, szkatulek bogato inkrustowanych itp. Po pewnym czasie miasto zostało zburzone i została po nim tylko niewielka osada.

6. Szilo. Miasto, w którym po zdobyciu Kanaanu umieszczono Namiot Spotkania. Miasto stało się centrum modlitw Izraelitów, którzy wystawili tu później bardziej trwałą budowlę. Każdego roku obchodzono tu specjalne święto. Do Szilo udali się Anna i Elkana, by oddać Bogu pokłon i złożyć ofiarę. Modląc się o syna, Anna obiecała, że odda go Bogu na służbę. Gdy urodził się Samuel, Anna dotrzymała obietnicy. Przeprowadziła go do Szilo, gdzie dorastał w świątyni u boku kapłana Helego. Świadectwa archeologiczne mówią, że Szilo zostało zburzone około 1050 r. przed Chr., prawdopodobnie przez Filistynów. Jeremiasz przepowiadał zniszczenie Świątyni w Jerozolimie, podobnie jak to się stało z miejscem modlitw w Szilo. Prawdopodobnie część mieszkańców pozostała w mieście aż do czasów wygnania.

7. Cezarea - śródziemnomorski port zbudowany przez Heroda Wielkiego, nazwany tak na cześć cesarza rzymskiego, Augusta Cezara. Posągi Cezara stały w wielkiej świątyni, poświęconej jemu i Rzymowi. Tędy wiodły szlaki handlowe, łączące Tyr z Egiptem. Miasto było dużym ośrodkiem lądowego i morskiego handlu. Filip, zwany Ewangelistą, pochodził z tego miasta. Tu mieszkał też Korneliusz, rzymski setnik, który prosił o przybycie Piotra. W jego domu Apostoł przekonał się, że Dobra Nowina o pokoju, przyniesiona przez Jezusa Chrystusa, przeznaczona jest zarówno dla Żydów, jak i dla pogan. W czasie swych podróży Paweł niejednokrotnie przebywał w Cezarei. Namiestnicy rzymscy nie w Jerozolimie, a właśnie w tym mieście mieli swoje siedziby, dlatego Paweł stanął tu przed sądem Feliksa, przebywał dwa lata w więzieniu, a później - po odwołaniu się do Cezara - z tego portu odpłynął pod eskortą do Rzymu.

8. Cezarea Filipowa - Miasto u stóp góry Hermon położone niedaleko głównego źródła Jordanu. Herod Wielki wybudował w tym miejscu świątynię ku czci Cezara Augusta, a jeden z jego synów, Filip, zmienił nazwę miasta z Paneas na Cezarea. Nazywano ją powszechnie "Filipową",

aby odróżnić to miasto od portu nad Morzem Śródziemnym. W okolicach Cezarei Filipowej Jezus zapytał swych uczniów: "Za kogo wy Mnie uważacie?" Piotr Mu odpowiedział: "Ty jesteś Mesjasz, Syn Boga żywego" (Mt 16,16).

9. Kafarnaum. W czasach Jezusa ważne miasto na północno-zachodnim brzegu Jeziora Galilejskiego. Głosząc nauki w Galilei, Jezus często się tu zatrzymywał. W Kafarnaum mieszkał celnik Lewi (Mateusz). Być może stacjonował tu garnizon rzymski, skoro właśnie z Kafarnaum był setnik, którego służbę uzdrowił Jezus. W Kafarnaum wydarzyło się wiele cudów Jezusa, między innymi uzdrowienie teściowej Piotra. Jezus nauczał też w miejscowej synagodze, jednak mieszkańcy miasta nie przyjęli Bożego posłania i Jezus przestrzegał ich przed zbliżającym się sądem.

10. Betlejem. Miasto Dawida, położone pośród wzgórz Judei, 8 km na południowy zachód od Jerozolimy. Rachela, żona Jakuba, została pochowana w pobliżu. Tu osiedliły się Rut i Noemi. W Betlejem narodził się Dawid i w tym mieście prorok Samuel namaścił go na króla, następcę Saula. Prorok Micheasz przepowiedział, że w Betlejem przyjdzie na świat Mesjasz. Po upływie wieków Maryja i Józef udali się do tego miasta w związku z zarządzonym przez Rzymian spisem ludności. Pasterze i mędrcy ze Wschodu oddawali więc pokłon Jezusowi, Dziecięciu narodzonemu w stajni "w mieście Dawida". Niedługo później kierowany zawiścią król Herod rozkazał wymordować w Betlejem wszystkich chłopców w wieku poniżej dwóch lat.

11. Nazaret. Rodzinne miasto rodziców Jezusa, Maryi i Józefa, leżące w Galilei. Tutaj Jezus dorastał, lecz gdy rozpoczął nauczanie, przeniósł się do Kafarnaum. Nauczanie Jezusa w synagodze w Nazarecie rozgniewało ludzi do tego stopnia, że próbowali Go zabić. Nazaret leżał w pobliżu licznych, ważnych szlaków handlowych, w wyniku czego miał kontakt z szerszym światem. Znajduje się tu wiele skalnych grobowców pochodzących z czasów Nowego Testamentu, podobnych do tego, w którym pochowano Jezusa.

WAŻNIEJSZE GÓRY PALESTYNY

1. Synaj - góra na półwyspie o tej samej nazwie, a także otaczający ją obszar pustynny. Do góry Synaj dotarli Izraelici po trzech miesiącach od wyjścia z Egiptu i rozbili tutaj obóz. Na górze Synaj Bóg przekazał Mojżeszowi Dziesięć Przykazań i inne prawa. Identyfikacja góry nie jest całkowicie pewna. Był to prawdopodobnie jeden z dwóch szczytów: Gebel Musa lub Ras es Safsafeh w południowej części półwyspu.

2. Syjon - ufortyfikowane wzgórze, które Dawid odebrał Jebuzytom, by ustanowić tam stolicę -

Jerozolimę. Pierwotnie zamek w Jerozolimie. Nazwa ta często występuje w psalmach i używana jest przez proroków. Po przeniesieniu tam Arki Przymierza czczono Syjon jako górę świętą - mieszkanie Boże. Z czasem rozciągnięto tę nazwę na całą górę, a nawet na miasto Jerozolimę ("Córa Syjonu"). W NT antytypem Syjonu jest królestwo Chrystusa - Kościół

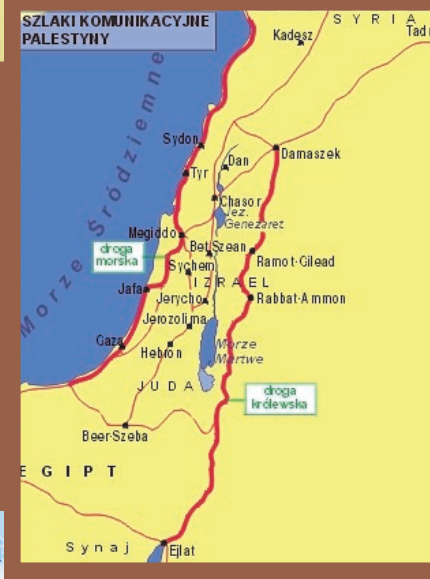
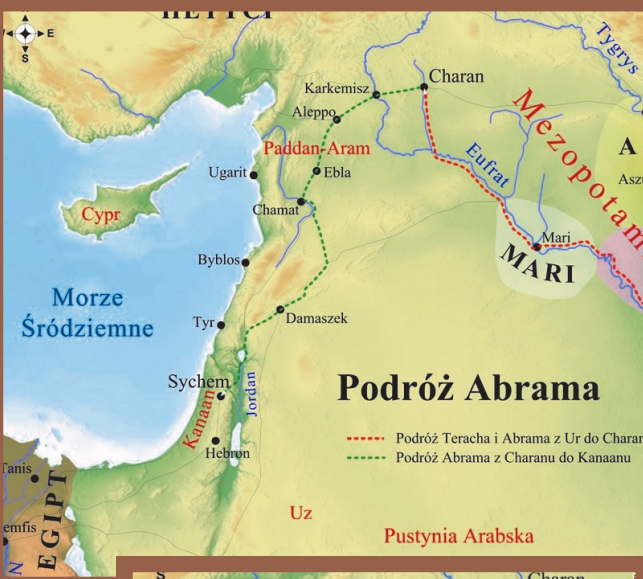
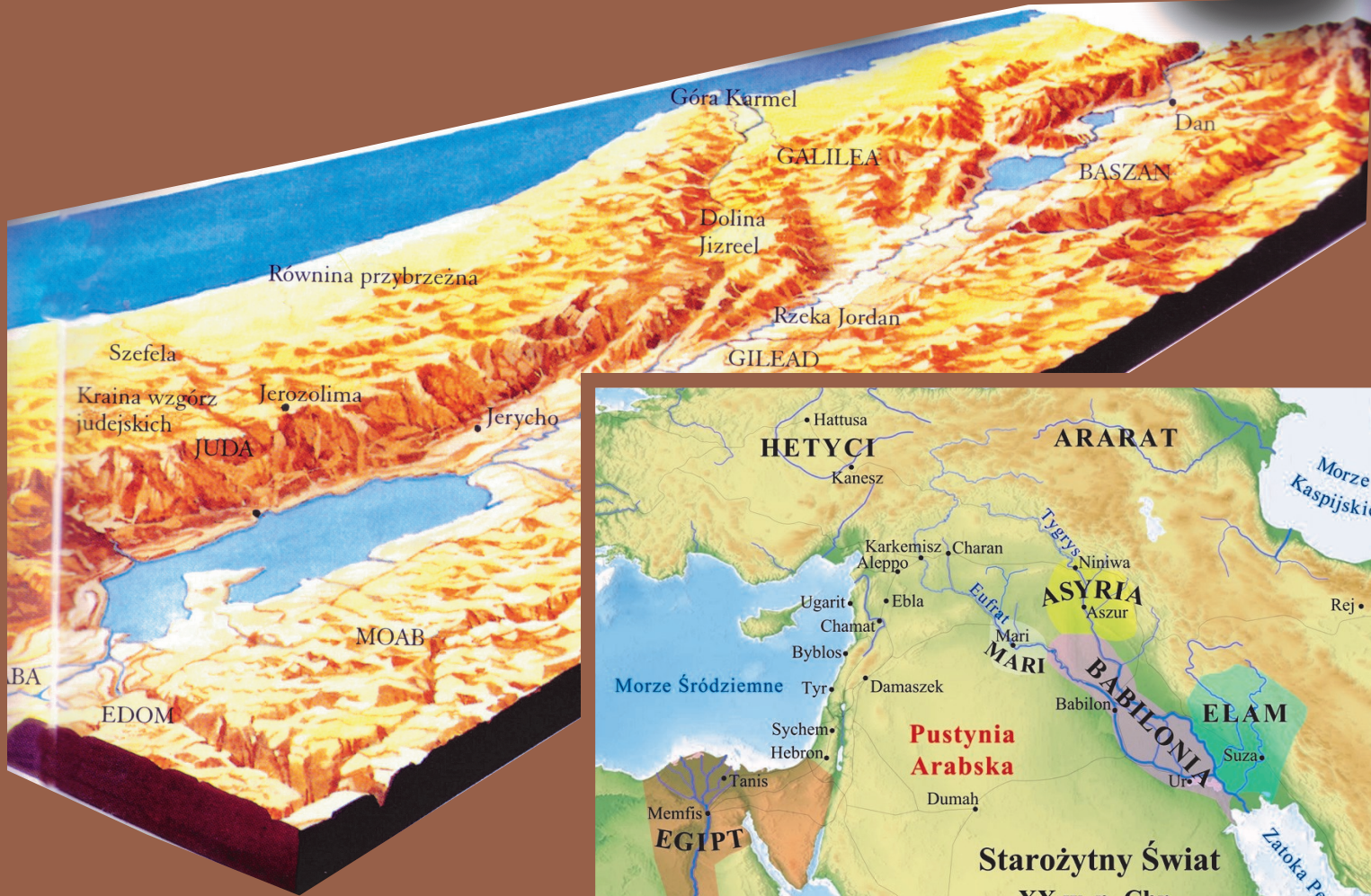
3. Horeb - "suchy", "samotny" - druga nazwa biblijna góry Synaj, miejsce otrzymania Przykazań i zawarcia przymierza między Bogiem a Jego ludem. Tu również Bóg ukazuje się Eliaszowi.

Moria - góry, na które został wezwany Abraham, by złożyć tam ofiarę ze swojego syna Izaaka. Autor 2 Księgi Kronik pisał, że Świątynia Salomona w Jerozolimie usytuowana była na górze Moria (Samarytanie twierdzą, że miejscem ofiary Abrahama nie była Jerozolima, lecz góra Garizim)

4. Góra Karmel - Góra położona nad Morzem Śródziemnym. Przeciętne wysokości pasma Karmelu wynosi 460 - 450 m. n.p.m. Najwyższy szczyt pasma Karmelu wynosi 548 m n.p.m. Oddziela ona Równinę Akko od Równiny Saron. Jest to miejsce wyjątkowo piękne, słynne z ogrodów i sadów owoców cytrusowych. Karmel znaczy z hebr. "Ogród". Łańcuch wzgórz ciągnący się do Morza Śródziemnego, z którym styka się w pobliżu dzisiejszej Hajfy. Z nadejściem wiosny zdobiła go bogata roślinność, którą latem wypalało słońce. Starożytne miasto Megiddo strzegło jednej z przełęcz w tym paśmie. Na górze Karmel (535 m n.p.m. w najwyższym punkcie) Elias, prorok Jahwe, zmierzył się z potępionymi przez siebie prorokami Baala. Przypuszcza się, że Elizeusz następcą Eliasza - na tej górze miał swoją siedzibę.

5. Tabor - stroma góra o wysokości 550 m n.p.m. leżąca na nizinie Jizreel. Miejsce, gdzie Barak zgromadził wojska w czasach Sędziów. W Nowym Testamencie na Taborze miało miejsce przemienienie Jezusa.

7. Hermon - góra położona na granicy Libanu i Syrii, o wysokości około 2750 m n.p.m. W Biblii nazywana jest również Sirion. Na szczytach Hermonu nieomal przez cały rok leży śnieg. Topniejący śnieg i lód stworzyły główne źródło rzeki Jordan. Góra Hermon w pobliżu Cezarei Filipowej być może jest tą "wysoką górą", gdzie uczniowie ujrzeli Jezusa w całej Jego chwale. Nazwą Hermon określa się też łańcuch górski w północnej Palestynie. Łańcuch ten posiada trzy szczyty, a jego fenicka nazwa brzmi Sirion. ●

festyn odpustowy

